

Regionstyrelsen

Resursförstärkning till Patientnämnden

Bakgrund

Patientnämnden har i skrivelse till landstingsstyrelsen påtalat behov utav en ökad resursförstärkning avseende administrativt stöd till nämndens tjänsteman med hänvisning till att Patientnämndens uppdrag och arbete har utökats och förändrats vilket innebär ökade administrativa insatser.

Aktuellt

Vid årsskiftet 2013 ändrades organisationstillhörigheten för Patientnämndens tjänsteman från att ha tillhört Folkhälsa och sjukvård till att ha sin tillhörighet på Kansliavdelningen där övriga tjänstemän och sekreterare för politiska organ har sin tillhörighet. Övergången har inneburit att kansliavdelningens utskottssekreterare har täckt upp vid ledigheter och utbildningar för Patientnämndens tjänsteman. För medarbetare på kansliavdelningen har detta varit en ny verksamhet och målsättning har varit att tillgodose tillgänglighet och hantera de ärenden som inkommit till Patientnämnden, tilläggas bör dock att detta arbetet har genomförts vid sidan av de ordinarie arbetsuppgifter som funnits inom ramen för utskottsarbetet.

Under 2014 har en översyn gjorts av arbetsuppgifter och verksamhet för de avdelningar som funnits inom Landstingets kansli. Översynen har varit ett led i den kommande regionbildningen där Landstinget har haft ett ansvar för att se till att Regionförbundets verksamhet och dess medarbetare inordnas i Region Jönköpings län. I detta arbete har det funnits planer och planering för en administrativ resursutökning för Patientnämnden.

Inför 2015 har ett administrativt stöd att tillskapats för Patientnämndens tjänsteman som kan avlasta med administrativa arbetsuppgifter och tillskapa bättre utrymme för deltagande i nationella nätverk, utbildningar med mera. Vad som är en tillräcklig grundbemanning för Patientnämnden bör vara föremål för ytterligare en översyn då införandet av ny patientlag 2015-01-01 kommer att ställa andra krav på tjänstemannafunktionen där man även bör göra en översyn kring arbetsuppgifter.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår besluta

att till Patientnämnden meddela att en administrativ resursutökning har tillskapats.

REGIONLEDNINGSKONTORET

Agneta Jansmyr
Regiondirektör

Siw Kullberg
Kanslidirektör

Resursförstärkning till Patientnämnden

Bakgrundsfakta

Lag om patientnämndsverksamhet m.m.

Enligt lag om patientnämndsverksamhet m.m. skall det i varje landsting och kommun finnas en eller flera nämnder med uppgift att stödja och hjälpa patienter inom

1. den hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) som bedrivs av landsting eller enligt avtal med landsting,
2. den hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen som bedrivs av kommuner eller enligt avtal med kommuner och den allmänna omvårdnaden enligt socialtjänstlagen (2001:453) som ges i samband med sådan hälso- och sjukvård, samt
3. den tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125) som bedrivs eller helt eller delvis finansieras av landsting ska det i varje landsting eller kommun finnas en nämnd med uppgift att stödja och hjälpa patienter.

Nämnderna ska utifrån synpunkter och klagomål stödja och hjälpa enskilda patienter och bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet i hälso- och sjukvården genom att

1. tillhandahålla eller hjälpa patienter att få den information patienterna behöver för att kunna ta till vara sina intressen i hälso- och sjukvården,
2. främja kontakterna mellan patienter och vårdpersonal,
3. hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet, samt
4. rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till vårdgivare och vårdenhet.

Patientnämnden ska informera allmänheten, hälso- och sjukvårdspersonalen och andra berörda om sin verksamhet. Lag (2014:825)

En kommun som ingår i ett landsting får överlåta uppgifterna till landstinget, om kommunen och landstinget har kommit överens om detta. Kommunen får lämna sådant ekonomiskt bidrag till landstinget som motiveras av överenskommelsen.

Patientnämnden ska göra Inspektionen för vård och omsorg uppmärksam på förhållanden som omfattas av myndighetens tillsyn. Nämnden ska senast den sista februari varje år till Inspektionen för vård och omsorg och Socialstyrelsen lämna en redogörelse över patientnämndens verksamhet under föregående år. Lag (2010:943).

Föreskrifter om stödpersoner vid psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång finns i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård och i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård. Föreskrifter om stödpersoner finns även i smittskyddslagen (2003:168). Lag (2004:189).

Patientsäkerhetsutredningen

Patientsäkerhetsutredningen som föregick propositionen lämnade i december 2008 betänkandet Patientsäkerhet. Vad har gjorts? Vad behöver göras? Utredningen hade bland annat i uppdrag att överväga hur patientnämnderna uppfyller sitt åtagande och vad detta åtagande bör omfatta. Utredningen konstaterade att patientnämndernas verksamhet fortfarande inte var tillräckligt kända. Detta gäller särskilt inom den kommunala vården. Hälso- och sjukvårdspersonal tycktes också generellt sett vara i behov av mer kunskap om patientnämndens verksamhet. Informationsinsatser kunde enligt utredningen generera fler ärenden, vilket i sin tur kunde ge bättre förutsättningar för en strukturerad återföring till vårdgivare och vårdenheter.

Den 1 januari 2011 ändrades lagstiftningen så att patientnämnderna fick en skyldighet att göra tillsynsmyndigheten uppmärksam på förhållanden som omfattas av myndighetens tillsyn. Information om risker för patientsäkerheten som patientnämnderna genom sin verksamhet får kännedom om bedömdes kunna vidareförmedlas till tillsynsmyndigheten, inte bara genom den årliga verksamhetsredogörelsen, utan när anledning härtill förelåg.

Förändrad organisation – och konsekvens för kontinuiteten

I och med årsskiftet 2013 förändrades organisationstillhörigheten för patientnämndens tjänsteman från att ha tillhört enheten Folkhälsa och sjukvård till att tillhöra Kansliavdelningen för att möta lagens krav på opartiskhet. I och med denna förändring *minskade de personella resurserna*, dvs. tidigare fanns personal att tillgå vid ordinarie tjänstemans frånvaro som vid deltagande i konferenser, nätverksträffar inom referensgrupp patientsäkerhet, nätverksträffar inom det nationella tjänstemannanätverket för patientnämnderna i Sverige, sammanträden, semester etc.

Vid några tillfällen har utskottssekreterare ansvarat för att ta emot telefonsamtal och besvara e-post. Arbetet kvarstår alltså till ordinarie tjänstemans återkomst. Myndighetsuppdraget om stödpersoner har inte hanterats vid ordinarie tjänstemans frånvaro.

Antal patientnämndshandläggare i Sverige per 100 000 invånare

Enligt SCB (2012-12-31) var Sveriges befolkning 9 555 893 antal invånare. Det fanns 108 personer på patientnämndskanslierna i landet totalt (inklusive administration och andra icke handläggare), vilket blir i genomsnitt 1,25 per 100 000 inv. Vid samma tidpunkt var befolkningen i Jönköpings län 339 116, och med en anställd tjänsteman vid patientnämnden blir det cirka 0,3 per 100 000 inv.

Patientnämndens synpunkter

Patientnämnden är en självständig och opartisk enhet. Det innebär att grundläggande administrativa uppgifter också ska skötas här fullt ut. En viss del av arbetet är gemensamt för såväl stora som små enheter, även om volymerna naturligtvis varierar. En viss arbetsinsats som är lika för alla krävs, innan uppgifterna kan göras.

Det finns ett samband mellan patientnämndens uppgift och en hög patientsäkerhet. Bemanningen på patientnämnden måste vara sådan att det är möjligt att erbjuda en god tillgänglighet. I lagen räknas nämndens huvudsakliga uppgifter upp. Patientnämndens tjänsteman handlägger utöver enskilda patientärenden även ärendena i vilka stödpersoner ska förordnas. Vad gäller de senare ärendena ingår uppgifter att både rekrytera och utbilda personer som ska förordnas. Dessa uppgifter utgör exempel på uppgifter som inte preciseras i lagen som reglerar verksamheten, men som likväl ingår i denna. Patientnämnden har också ansvaret för de förhållandevis stora informationsinsatserna som förutsätts ska göras.

För att på ett godartat sätt kunna fullgöra dessa uppgifter måste patientnämnden därför ha en viss grundbemanning. Vid omorganisationen 1 januari 2013 förlorade patientnämnden administrativ personal och nämnden har under senare år erhållit utökade uppgifter. Nämnden ser därför allvarligt på nuvarande situation och

hävdar med kraft att resursförstärkning är nödvändig för att erhålla en anständig arbetsmiljö för tjänstemannen och för att kunna klara god tillgänglighet.

Konsekvenser för patientsäkerheten

Det finns ett samband mellan patientnämndens uppgifter och en hög patientsäkerhet. Föreslagna synpunkter om att ha en tillräcklig grundbemanning kommer att bidra till en hög patientsäkerhet.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård

Föreslagna synpunkter om en tillräcklig grundbemanning i patientnämnden, kommer allmänheten, hälso- och sjukvårdspersonalen och andra berörda till dels genom ökade möjligheter att stödja och hjälpa fler vilket medför en jämlik vård.

Konsekvenser för miljön

Föreslagna synpunkter förväntas inte medföra några miljökonsekvenser.

PACIENTNÄMNDEN

Ragnwald Ahlnér
Ordförande

Jeanette Byskén Henriksson
Sekreterare

För kännedom:

Agneta Jansmyr, Landstingsdirektör
Mats Bojestig, Hälso- och sjukvårdsdirektör
Claes Hultberg, Chefläkare Bra Liv
Jörgen Tolstrup Rasmussen, Chefläkare Eksjö
Axel Ros, Chefläkare Jönköping
Peter Blomstrand, Chefläkare Medicinsk diagnostik
Anders Sjögren, Chefläkare Värnamo
IVO region sydöst